

ἐκδόσεως τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Μουσικοῦ Κώδικος, τοῦ περιφήμου Στιχηραρίου τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Ὁ κ. Δημήτριος Γρ. Καμπούρογλους λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς κατὰ τὴν προηγουμένην Συνεδρίαν παρουσιάσεως ὑπὸ τοῦ κ. Ἀριστοτέλους Κούζη «Τοῦ Τεχνικοῦ Προγράμματος τοῦ Δήμου Ἀθηναίων» καὶ τῆς μελετωμένης καλύψεως τῆς κοίτης τοῦ Ἰλισσοῦ, λέγει τὰ ἑξῆς:

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν, ἀγαπητὸς συνάδελφος, εἶπέ τινα περὶ τοῦ τεχνικοῦ προγράμματος τοῦ Δήμου Ἀθηναίων. Τοῦτο μὲ παρεκίνησε νὰ φυλλομετρήσω τὸ τεῦχος. Παρητήρησα δὲ μὲ ἀπορίαν μου ὅτι, προκειμένου περὶ τοῦ Ἰλισσοῦ, περιορίζονται ἐν αὐτῷ εἰς τὴν ἐπαγγελίαν, ὅτι εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰλισσοῦ θὰ ἐφαρμοσθῆ τὸ χωριστικὸν σύστημα: δηλαδὴ τὰ μὲν ὄμβρια ὕδατα θὰ διοχετευθοῦν εἰς τὸν Ἰλισσόν, τὰ δὲ ἀκάθαρτα διὰ τοῦ δικτύου εἰς τὸν κεντρικὸν ἀγωγόν.

Φρονῶ λοιπὸν ὅτι ἐξόχως Ἀκαδημαϊκῆ ἐκδήλωσις θὰ ἦτο, τὸ νὰ ὑπενθυμίση αὕτη εἰς τὸν Δήμον Ἀθηναίων, ὅτι ὁ Ἰλισσὸς ὑπῆρξέ ποτε ἀρχαία θεότης διαμορφωθείσα μάλιστα ἀπὸ τὸν Φειδίαν.

Ὅτι εἰς τὰς ὄχθας του ἐμνημειοῦτο ἀφειδῶς ἡ ὠραιότης τῆς ἀρχαίας φανεραῆς καὶ μυστικῆς λατρείας, ἐνῶ πανάρχαιοι θρυλοὶ ἐνετοπιζόντο εἰς αὐτόν.

Ὅτι παρὰ τοὺς βράχους τοῦ ποτὲ μικροχειμάρου — τῆς Καλιρρόης — ὑπῆρχεν ἡ περιφημὸς Πλάτανος ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ὁποίας ἤκουσεν ὁ Σωκράτης τὰς ἐνθουσιώδεις ἐντυπώσεις τοῦ Φαίδρου ἀπὸ τὸν ἐρωτικὸν λόγον τοῦ Λυσίου, τὸν ὁποῖον ὁ Σωκράτης καὶ ἐξετίναξε κατόπιν καταλλήλως.

Ὅτι *ὁλόκληρος ὁ Πλατωνικὸς οὗτος Διάλογος σκηνοθετεῖται ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἐκεῖ*, ὅπου σήμερον ψωφίμια σκύλων καὶ γάτων ἀναπαύονται ὑπὸ τὰ παχύτατα στρώματα τῶν ἀπορριπτομένων χωμάτων ἐκ παλαιῶν καὶ νέων ὑπογείων.

Ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι μικροῦ σπηλαίου σφύζονται ἀκόμη τὰ ἔχνη τοῦ ἐπὶ τοῦ βράχου λελαξευμένου Πανός, τὸν ὁποῖον καὶ προσεφώνησεν ὁ Σωκράτης.

Ὅτι αἱ Ἀθῆναι χωρὶς τὸν Ἰλισσὸν δὲν δύνανται νὰ νοηθοῦν.

Ὅτι πᾶς πολιτισμένος, εὐπαιδευτος καὶ αἰσθητικὸς ἐπισκέπτης, πρῶτον θὰ θελήσῃ νὰ ἴδῃ αὐτὸν καὶ κατόπιν νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

(Ἄς προσθέσω τώρα ἀναμνηστικῶς ἅτι ἐκ τῆς μεταγενεστέρας, τῆς μὴ συγχρόνου, καταστάσεώς του, χωρὶς αἱ πληροφοροῖαι μου αὗται νὰ ἔχουν τὴν ἀξίωσιν ὅτι προσδίδουν συμπληρωτικὴν τινα αἴγλην εἰς αὐτόν.

Ἐνθυμοῦμαι λοιπὸν ὅτι: κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τοῦ Ὀθωνος ὑπῆρχεν εἰς τὸν Ἰλισσὸν ὁ θαυμάσιος Ρωσικὸς κήπος καὶ ὁ τοῦ Λεκάτη μὲ τὰ 300 εἶδη τῶν ῥόδων.

“Ὅτι καὶ κατόπιν εἶχον φυτευθῆ ἔντὸς αὐτοῦ καὶ πικροδάφνη καὶ πλάτανοι ὧν τινες καὶ διεσώθησαν, ἤκμαζε δὲ ὁ δημοφιλῆς κήπος τῶν Ἰλισσίδων Μουσῶν ὅπου διημερεύαμεν μὲ συμφοιτητάς μου μελετῶντες διὰ τὰς ἐξετάσεις μας καὶ ἐπὶ τοσοῦτον εἶχομεν παραμελήσει ἑαυτούς, ὥστε νὰ μακρύνουν τὰ μαλλιά μας καὶ νὰ μᾶς κολλοῦν ἀλογόμυιγες ἐκλαμβάνουσαι ἡμᾶς, φαίνεται, ὡς ἄλογα (διὰ νὰ μὴ εἶπω τι χειρότερον).

“Ὅτι ὀλίγα ἔτη πρότερον παρὰ τὸν κήπον αὐτὸν ἦτο τὸ ὠραιότατον καὶ ποιητικώτατον Ἄντρον τῶν Νυμφῶν, ὅπου μουσικὸς θίασος Βοεμίδων εἶχε δημιουργήσῃ εἰς τὰ στήθη μου καὶ εἰς τὰ στήθη τοῦ φίλου μου Ζὰν Μωρεὰς τοὺς πρώτους νεανικοὺς παλμούς.

Ἄλλ’ οὐδὲ τοῦ Παράσχου τὸ μονοπάτι
 ὅπου ἐκείνη ἄλλοτε μαζί του ἐπερπάτει

δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ μόνον εἰς τὸ ἀπέναντι δασύλλιον τοῦ πρώην Ἀγγλικῶ Νεκροταφείου ἀνυψώθη στήλη τις μὲ τὴν δῆθεν προτομὴν τοῦ ποιητοῦ, ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου λείπει ἀκόμη καὶ τὸ χαρακτηριστικόν του εἰρωνικὸν μειδίαμα, ἀπαραίτητον τῶρα μάλιστα διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ τοπέιου τῶν αἰσθητικῶν του ἐκδηλώσεων.)

Ἄλλ’ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ ἄξια σοβαροῦ λόγου: Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Ἰλισσὸς τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοιοῦτος ἐμφανίζεται ὁ Ἰλισσὸς τῶν σημερινῶν ἡμῶν χρόνων.

Καὶ ἐν τούτοις, ὑπὸ τὰ παχύτατα στρώματα τῶν χαλικίων, τὰ ὅποια ἐπεσώρευσαν εἰς τὴν κοίτην του τὰ προαιώνια κατεβάσματα τοῦ ἐξαγριωμένου ἐκάστοτε καὶ πλημμυροῦντος Ἰλισσοῦ, ῥέει ἀκόμη διαυγέστατον τὸ ἱερὸν ὕδωρ. Ἐμφανίζεται δὲ καὶ τῶρα ἀκόμη κάτω ἀπὸ ἓνα βράχον τοῦ καταρράκτου, πιθανῶς τὸ ἴδιον νεράκι ποὺ ἐδρόσισε τὸν Σωκράτην.

ᾠ! ἂν τὸ Ἰλίσσιον αὐτὸ ἀρχαῖον θαῦμα τῆς σημερινῆς νεροχυτικῆς φρίκης καὶ τῶν παθογόνων νυμφῶν—αὐταὶ εἶναι αἱ σύγχρονοι τοῦ Ἰλισσοῦ νύμφαι—ὅπου ἀναγαλλιάζονται ἀνενόχλητοι λειχῆνες καὶ ἀγάρικοι τέκνα τῆς σήψεως καὶ πατέρες τῆς δυσωδίας, ᾠ! ἂν τὸν εἶχε μία ἄλλη πολιτισμένου Κράτους, ὅχι πρωτεύουσα ἀλλ’ ἀπλῆ πολίχνη. Θὰ τὸν κατεκάλυπτον παντὸς εἶδους ἀνθισμένοι κλάδοι, θὰ ἐφυτεύετο δὲ καὶ θὰ ἤκμαζεν ἀναμνηστικῶς βαθύσκιος πλάτανος. Θὰ ὑψοῦτο ὑπ’ αὐτὴν μαρμαρίνον σύμπλεγμα τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Φαίδρου, θὰ διεφημίζετο δέ, χάριν τῶν περιοδευτῶν ἰδίως, ἡ ἀναβιωτικὴ ἐμφάνισις τῆς ἀπαραμίλλου σκηνῆς ταύτης, μὲ φωνὰς τόσον διατόρους, ὥστε νὰ ἐξυπνήσῃ καὶ ὁ νεωκόρος μας τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς.

Ὁ κ. Ἀριστοτ. Κούζης ἀναπτύσσει τὴν ὑγειονομικὴν ἄποψιν τοῦ ζητήματος.